

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12/2568

คำวินิจฉัยที่ 12/2568 ศาลปกครองกลาง ศาลผู้ส่งความเห็นศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลผู้รับความเห็นนางสาว ก. ผู้ฟ้องคดีกรุงเทพมหานคร ที่ 1 กับพวก รวม 3 คน ผู้ถูกฟ้องคดี

ย่อ / หลักกฎหมาย

คดีนี้ น.ส. ก ผู้ฟ้องคดี ยื่นฟ้องกรุงเทพมหานคร ที่ 1 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ 2 ผู้อำนวยการเขตคลองเตย ที่ 3 ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ที่ดินโฉนดเลขที่ 7323 มิได้เป็นที่สาธารณะ แต่เป็นที่ส่วนบุคคลของนาย ม และ นาย ส ในฐานะผู้จัดการมรดกของนาย อ และให้เพิกถอนคำสั่งรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปลูกใด ๆ ให้พ้นจากที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน กับให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกปลูกใด ๆ บนโฉนดที่ดินเลขที่ 7323 ได้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามให้การว่า ที่ดินพิพาทเป็นทางสาธารณประโยชน์ และคำสั่งรื้อถอนอาคารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ขอให้ยกฟ้อง ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามยื่นคำร้องโต้แย้งเขตอำนาจศาล ศาลปกครองกลางเห็นว่า แม้คดีนี้จะมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยให้ได้ความก่อนว่า ที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของนาย อ หรือเป็นที่สาธารณะ แต่เมื่อประเด็นหลักแห่ง

คำพิพากษา

คดีนี้ศาลจำต้องวินิจฉัยว่า คำสั่งพิพาทชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้น อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น ศาลปกครองจึงมีอำนาจวินิจฉัยประเด็นที่เกี่ยวพันที่ต้องวินิจฉัยก่อนนั้นเพื่อให้ศาลสามารถวินิจฉัยประเด็นหลักแห่งคดี ตามข้อ 41 วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. 2543 คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้เห็นว่า วัตถุประสงค์หลักของผู้ฟ้องคดีในการใช้สิทธิทางศาลก็เพื่อให้ศาลมีคำพิพากษารับรองหรือคุ้มครองสิทธิในสิ่งปลูกสร้างตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าตนมีสิทธิเป็นสำคัญ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีนี้กรุงเทพมหานคร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 เป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 จึงเป็นหน่วยงานทางปกครอง ส่วนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 เป็นผู้บริหารของกรุงเทพมหานคร ตามมาตรา 9 (2) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 49 และมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และผู้อำนวยการเขตคลองเตย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม มาตรา 90 และมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 และที่ 3 เป็นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 เมื่อผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารโครงสร้างเหล็กชั้นเดียวบนทางสาธารณประโยชน์บริเวณท้ายซอยสุขุมวิท 38 (ซอยสันติสุข) โดยผู้ฟ้องคดีบรรยายฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เช่าที่ดินพิพาทจากกองมรดกของนาย

ประกอบกับได้ความจากคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามว่า ศาลแพ่งกรุงเทพใต้มีคำพิพากษาว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ 7323 เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน กรณีจึงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเพียงว่า คำสั่งรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างใด ๆ ให้พ้นจากที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เมื่อการออกคำสั่งรื้อถอนอาคารออกโดยอาศัยอำนาจตามข้อ 1 แห่งประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 44 ลงวันที่ 11 มกราคม 2502 และคำสั่งกรุงเทพมหานครที่ 1267/2546 ลงวันที่ 9 เมษายน 2546 โดยข้อ 1 แห่งประกาศคณะปฏิวัติดังกล่าว บัญญัติว่า "ในกรณีที่ปรากฏว่า ได้มีการปลูกสร้างอาคารหรือปลูกปลูกสิ่งใด ๆ ลงในที่ดินในแม่น้ำลำคลอง อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือรुक้าเข้าไปในที่ดินดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดินรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งจังหวัดซึ่งสถานที่นั้นตั้งอยู่ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดไปตรวจสอบสถานที่นั้น ๆ ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจแล้วเห็นว่าสถานที่ซึ่งปลูกสร้างอาคารหรือปลูกปลูกสิ่งใด ๆ ลงเป็นที่ดินหรือแม่น้ำลำคลองอันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยแน่ชัดปราศจากสงสัย ก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจออกคำสั่ง เป็นหนังสือแจ้งให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกปลูกนั้น ให้รื้อถอนไปให้พ้นจากที่อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน..." คำสั่งให้รื้อถอนอาคารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ดังกล่าวจึงมีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลอันมีผลกระทบต่อสถานะภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล มีสถานะเป็น "คำสั่งทางปกครอง" ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าคำสั่งให้รื้อถอนอาคารดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 คดีพิพาทในคดีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

องค์คณะ

ไม่มี

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/12/2568>